

HORKÉ PÁRKY

Bratwurst

Pokud by si někdo od nové básnické sbírky Ondřeje Lipára *Retro* (Host, 2023) sliboval sentimentální cestu do minulosti, vypečenou tematickou prohlídkou obskurního kabinetu naplněného roztomilými, dávno zašlými atributy jako trabant, umakart či stolní telefon s otočným číselníkem, bude zklamán. Jedná se o jakousi retrospektivu žhavé současnosti z pohledu našich potomků. „*Nevšimla sis stojíš v záběru / Zůstaň because / it looks really retro / A tak prosím přimhuř / sjeď mě a hlídej*“. Lipárova neobyčejná senzitivita – ona zlatá střední cesta mezi necitelností a přecitlivělostí – jde ruku v ruce s pozorovacím talentem a darem jasně pojmenovávat pnutí reality, jejíž geometricky narůstající komplikovanost už nějakou dobu hraničí s nesdělitelností. „*Přestalo se to nabíjet / Voda prach / zlomený kontakt / solární výboj // Domov je glitch kterémus odvykla cestou / Zkoušej to dál nahodit*“. Vysoce postmoderní, anglicismy prošpikovaný jazyk oplývá trefnou strohostí výrazu. „*Sezonu jsme zahájili tichem nad talíři / dva osiřelí spojenci / Tvoje něha je molasa / spíš pod cizími peřinami*“. Futuristická anotace vtipně praví, že si možná někdo vybaví „*květnatého vypravěče Lipára, jenž se toulal ulicemi a budovami a zpíval o lásce a přírodě*“, že jeho současníkům ty písně „*připadaly chladné, ironické a samé varování*“ a že následovníci je budou považovat za „*smyslné, okouzlené a teskné*“.

Nová kolekce zneklidňujících jízlivostí přichází s novinkou básníka Pavla Zajíce *Vážný román* (Host, 2023): „*Vážný román // je vyprávění z dneška, jeho hrdinou je lékař a jeho milenka, která vinou osudu skončí v jeho ruce i jako pacientka. Zamilovaní musejí projít těžkými zkouškami. Obstojí mladý profesionál v konkurenci starších lékařů? Bude mladá Eva i po operaci obličeje stále krásná a žádoucí?*“ Autor mistrně balancuje na hranici naší trpělivosti dál a dál se oddávat myšlenkám, jestli je to, co píše, k smíchu, nebo k pláči. „*A teď jednu o dívce krácející pod okny rozjetého expresu,*“ začíná báseň „*Kojenecká novela*“ a o dívce se v ní už nedovíme nic dalšího. Konečně začíná být jasné, že je tu vše k smíchu i pláči zároveň, a to v dokonalé rovnováze obou složek. „*Už ti tolik nejede kamčatský chlebiček, / zrnko písku promluví na konferenci o konfetách*“. Děsivá útržkovitost, či spíše zupná fragmentárnost celého díla dohání ku katarzní radosti, že by mohlo být nakonec i lépe. „*Ve chvíli naprostého klidu se rozhodl / mladý Břečťan vyjít do lesa přivítat jaro. / Hned u kraje meze ho však zaujal středně starý pařez, / Břečťan si sundal vycházkovou torničku a jal se jej mapovat*.“ Pod povrchem autorovy rozpustilé upovídánosti prosvítá neradostný protokol o stavu naší civilizace. Básnická forma je pro Zajíce polem k bujnému skákání, tu krátce, tu dlouze, tu se verše úplně ztrácejí v lese básní v próze. „*Každá sportovní bajka má končit rozhrěšením, / a proto i ty věř, že žily trhá nejen okázalý hybatel, / ale i prostorečnost malého člověka, který se zpravidla / v Kyjově a na Trenčínsku rodí*.“ Zde je každá rada drahá. A v poezii je tomu tak dobře. A Pavel Zajíc to ví. ■